

Plenum

Torsdag 25.11.2021 kl. 15.59—19.08

8. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 57 och 98 a § i inkomstskattelagen

Lagmotion LM 50/2021 rd Ville Kaunisto saml m.fl.

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 8 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet.

För remissdebatten reserveras högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Jag öppnar debatten. Presentationsanförande, ledamot Kaunisto, varsågod.

Debatt

18.20 **Ville Kaunisto kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Veikkauksen tuotot ovat osittain koronan johdosta mutta myös Veikkauksen omien vastuullisuustoimien ja muiden yhteiskunnallisten toimijoiden teoilla laskeneet merkittävästi. Puhutaan noin 300 miljoonasta eurosta. Tämä muutos on luonteeltaan todennäköisesti pysyvää. Tämä raha on suoraan pois niin liikunnan, kulttuurin kuin tieteen parissa tärkeää työtä tekevien toimijoiden rahoituksesta. Nyt hallitus on esittänyt uudessa arpajaislaissa ongelmiin ratkaisuja, jotka katsovat tiukasti peruutuspeiliin. Kysynkin: onko esimerkiksi internetin blokkaminen toimi, joka henkii tulevaisuutta ja innovatiivista ajattelua? Vastaaan siihen itse: ei ole. Samalla hallitus on tylästi kääntänyt katseensa pois Veikkauksen tuottojen ja hyvää työtä tekevien toimijoiden kyseenalaisesta kytköksestä. Kysyn jälleen: onko oikein, että peliongelmaisten rahoilla pyöritetään hyvää työtä tekeviä yhdistyksiä? Vastaaan: ei. Edunsaajien rahoitus pitäisikin siirtää valtion budjettiin ja samalla käydä huolellisesti läpi ne toimijat, joita on perusteltua verovaroin tukea.

Arvoisa puhemies! Sen enempää vanhaan monopolimalliin tukeutuvat kuin lisenssimallin selvitystä vaativat tahot eivät pysty yksittäisillä isoilla ratkaisuilla varmistamaan tätä tärkeän rahoituksen pysyvyyttä. Siksi uusia toimia tarvitaan, ja esittelenkin nyt teille tähän ongelmaan tarttuvan lakialoitteen.

Aloitteessa ehdotetaan, että tuloverolain III osan 3 luvun 57 §:ssä tarkoitettuja yrityksiä tai muita yhteisöjä koskevaa lahjoitusvähennystä laajennetaan nykyisestä. Sanotun pykälän 1 momentin 2 kohdan nykyisen sanamuodon mukaan yhteisö saa valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla vähentää tulostaan vähintään 850 euron ja enintään 50 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen sellaiselle Verohallinnon nimeämälle Euroopan talousalueella olevalle yhdistykselle, säätiölle tai jonkin edellä mainitun yhteydessä olevalle rahastolle, jonka varsinaisena tarkoituksena on tieteen tai taiteen tukeminen taikka suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttäminen.

Punkt i protokollet PR 140/2021 rd

Aloitteessa ehdotetaan lisäksi, että tuloverolain III osan 5 luvun 98 a §:n luonnollisen henkilön lahjoitusvähennystä laajennettaisiin merkittävästi nykyisestä. Pykälän nykyisen sanamuodon mukaan luonnollinen henkilö ja kuolinpesä saavat vähentää puhtaasta ansiotulostaan vähintään 850 euron ja enintään 500 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä tai taidetta edistävään tarkoitukseen Euroopan talousalueella olevalle julkista rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle taikka näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle.

Lakialoitteen mukaisesti näihin pykäliin lisättäisiin, että verovähennykseen olisi oikeutettu toimija, jonka toiminta perustuisi urheilun, liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen, nuorisotyön, terveyden, sosiaalisen hyvinvoinnin, hevoskasvatuksen tai hevosurheilun edistämiseen taikka suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämiseen. Näin siis kannustettaisiin verovähennyksin esimerkiksi yksittäisiä henkilöitä tai yrityksiä vahvemmin ottamaan osaa yhteiskunnalle elintärkeiden toimijoiden rahoitukseen. Lakimuutos ei itsessään tuo tuloja, mutta se mahdollistaisi sen, että etenkin urheilu- ja liikuntaseurat saisivat uudenlaisen mahdollisuuden varainkeruuseen.

Arvoisa puhemies! Loppuun haluan vielä muistuttaa meitä kaikkia: Liikkumattomuus maksaa yhteiskunnalle jopa 7 miljardia euroa vuodessa. Jos me emme panosta siihen, että lapset ja nuoret siirtyvät aikanaan työelämään henkisesti ja fyysisesti terveinä, niin tämä lasku vain kasvaa. Toivoisin, että me tässä salissa näkisimme työmme enemmän nimenomaan mahdollistavana kuin kurittavana, ja toivonkin, että lakialoitteeni käsitellään huolellisesti myös Veikkauksen tuottojen tulevaisuutta käsittelevässä parlamentaarisessa komiteassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

18.25 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Haluan antaa tukea edustaja Kauniston erittäin hyvälle ja ratkaisuja hakevalle lakialoitteelle. Kaikki tiedämme, että Veikkauksen tilanne ja tulevaisuus aiheuttavat kansalaisjärjestökentässä laajaa huolta. Sen sijaan, että etsitään aina vuosittaisia paikkaavia laastariratkaisuja, kovin nopeasti tarvitaan pysyviä ratkaisuja Veikkaus-rahoituksen tulevaisuuteen, kuten edustaja Kaunisto tässä jo esiin nosti.

On selvää, että tämä lakialoite ei tätä ongelmaa kokonaisuudessaan ratkaise vaan on pieni osa sitä ratkaisua, mutta se voisi olla sitäkin tärkeämpi, ja ainakaan se ei olisi suuremmin keneltäkään pois. Tällä veroinstrumentilla eli lahjoitusvähennyksellä ja sen laajentamisella voitaisiin antaa signaali ja vahvaa tukea urheilu- ja liikuntaseuroille heidän omaan varainhankintaansa, ja tätä kautta saisimme jälleen uusia keinoja käyttöön, jotta voimme kannustaa suomalaisia liikkumaan.

Koko tämä Veikkauksen alainen kenttä — kulttuuri ja taide, liikunta ja urheilu, tieteen maailma ja meidän korkeakoulumme ja nuorisotyö — koko se kenttä odottaa eduskunnalta ratkaisuja pitkäjänteisen rahoituksen turvaamiseksi. Toivon, että eduskunta suhtautuu myönteisesti tähän lakialoitteeseen, jotta saadaan hyvien asioiden kierre liikkeelle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 140/2021 rd

18.27 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä on tietenkin sellainen asia, joka koskettaa meitä kaikkia, ja tämä ei ole missään nimessä hallitus ja oppositio -vastakainasettelu, vaan nimenomaan meidän on jotenkuten nyt selvittävä tulevaisuudesta. 2023 on vaikea tilanne. Hallitus on onneksi kompensoimassa veikkausvoittovarojen vähentymistä tältä vuodelta ja ensi vuodelta, mutta se 2023 on vaikea.

Sivistysvaliokunnan asioihin liittyen nämä veikkausvoittovarot koskettavat hyvin monia. Se on liikunta, urheilu, tiede, nuorisotyö, yleensäkin nämä järjestötoimijat ja kulttuuritoimijat, jotka ovat saaneet veikkausvoittovaroista. Sitten tietysti itse olen myöskin noissa sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestöissä toiminut hyvin monessa, ja myöskin nämä ovat nyt sitten jäämässä vajaaksi siitä rahoituksesta, mitä aikaisemmin ovat mahdollisesti saaneet. Tässä ovat nyt kaikki hyvät neuvot tarpeen, ja kaikki sellainen innovatiivinen ja myöskin uutta hakeva ratkaisukeskeisyys on tässä nyt tuiki tärkeää.

Tässä edustaja Kauniston tekemässä aloitteessa on yksi sellainen, ja mielelläni näkisin, että sitä ainakin arvioitaisiin ja mikä ettei otettaisi myöskin käyttöön. Nyt ei kannata hallituksenkaan olla sitä mieltä, että kun se on opposition edustajan tekemä, niin sitä ei voi ottaa käytäntöön eikä edes katsoa sitä ja arvioida, vaan nyt kannattaa ihan kaikki keinot käyttää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

18.28 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Asia on todella tärkeä, ja on välttämätöntä, että tähän Veikkauksen tilanteeseen ja sen tilanteen seurauksiin etsitään ja löydetään mahdollisimman pian pysyvä, kestävä ratkaisu. Sitä, onko tämä sellainen, on pysty tältä seisomalta arvioimaan, mutta kiitän kuitenkin, että on luovuutta löytynyt ja tällainen aloite tehty.

Palaan jälleen menneisyyteen ja muistelen 30 vuoden takaa, kun uudistettiin tässä salissa, tai hallituksessa ja eduskunnassa, meidän koko verolainsäädäntömme. Silloin oli valtiovarainministerinä kokoomuksen Iiro Viinanen, jonka linja oli se — johon oli helppo yhtyä — että me tarvitsemme laajan veropohjan ja matalat verokannat. Tähän malliin liittyi se, että verovähennyksistä pyrittiin eroon, ja käytännössä miltei kaikista verovähennyksistä luovuttiin silloin. No, sen jälkeen on joitakin tullut. Onhan siellä tietysti ollut tulonhankkimis- ja eläketulovähennys koko ajan, mutta tällaisia pistekohtaisia verovähennyksiä ei sen jälkeen enää ollut. Nyt niitä on jonkin verran palautettu mutta ei kuitenkaan kovin laajasti.

Tämä malli lähtisi nyt siitä, että nämä lahjoitukset olisivat verovähennyskelpoisia, ja johtaisi sitten sellaiseen kehitykseen takaisinpäin, josta silloin mielestäni varsin hyvin kokemuksin lähdettiin eri suuntaan, kun vähennyksestä luovuttiin. Silloin kävi niin, että kun vähennyksestä luovuttiin ja veropohjaa laajennettiin ja verokantoja alennettiin, niin verotulot lähtivät vahvaan kasvuun. Esimerkiksi yrityksillehän tehtiin erinomaiset verouudistukset. Se vahvisti yritysten taseita, kun ei verotettu niitä kuiville heti, kun tulosta syntyi, ja me olemme saaneet nauttia tästä mallista nämä 30 vuotta.

Tämän nyt vain halusin kertoa tässä, että tätä verovähennystietä kannattaa kuitenkin aina hyvin tarkkaan harkita, että kannattaako sille lähteä. Siitä on tietyille tahoille etua mutta kokonaisuudelle ei välttämättä. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 140/2021 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

18.31 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Nyt kun kuuntelin esittelyä, niin asia minulle aukesi, ja siellä oli yksi taikasana, hevonen, joten oli heti pakko pitää kannustava puheenvuoro. No, huumori sikseen, mutta tämä kuuluu oman näkemykseni mukaan samaan perheeseen kuin virikeseteli eli liikunnan ja kulttuurin edistäminen, missä työnantaja saa veroetuutta, kun hän antaa henkilöstölleen mahdollisuuden liikkua tai harrastaa kulttuuria. Se tuo sitä edustaja Kauniston esittelypuheenvuorossa esiin tuomaa hyvinvointia aikuisiässä, mikä on tarpeellista meidän sielun ja ruumiin toiminnalle ja vireydelle.

Aivan samalla lailla kuin edustaja Kankaanniemi totesi, ei kannata ovea sulkea heti, ja samoin kuin edustaja Risikko totesi, ei varmasti tässä kohtaa meillä näitten veikkausvoittovarojen hupeneminen voi olla opposition tai hallituksen, jommankumman, oma asia. Kyllä se on meille yhteinen asia. Tässä menee vielä vuosi, mutta katsotaan sitten. Meillä on vuosi aikaa.

Olen vähän samaa mieltä kuin edustaja Kaunisto, että lisenssi ei meillä kyllä pelasta sitä mahdollisuutta, että meidän veikkausvoittovarot palaisivat ainakaan samalle tasolle kuin millä ne ovat olleet. Eli on kyllä aivan selvä asia, että Veikkauksen omat eettiset toimet tuovat sen, että tulot vähenevät, ja en minä siitä kyllä pahoillani olekaan, jos se tarkoittaa samalla, että peliongelmaisista on tässä maassa vähemmän. Se on monelle todella iso elämän haaste.

Toivon, että tämä käsitellään, koska kyllä tässä omat hyvät puolensa on. Tietysti vähän oudoksun sitä, jos meillä hyväntekeväisyyden kautta ruvetaan yhteiskunnalle tärkeitä asioita vain hyödyntämään, mutta tähän onkin lahjoitus, joka mahdollistuu tällä tavoin. Toivotaan, että tuolla vaelluskalapuolellakin — tiedossani on, että tämmöistä verovähennysoikeutta lahjoituksen yhteydessä voitaisiin tehdä — voitaisiin verovapaasti tukea jonkun vaelluskalakanavan jälleenkunnostamista patojen purkamisen yhteydessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä aloitteen ensimmäinen alikirjoittaja, edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

18.34 **Ville Kaunisto kok:** Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia kollegoille näistä kommentista. Nämä ovat erittäin rakentavia. Ja kuten edustaja Risikko ja edustaja Grahn-Laasonen tässä nostivat, niin olennainen asia on, että tämä kokonaisuus ei todellakaan ole hallitus—oppositio-kysymys vaan tämän ongelman edessä tulevat todennäköisesti kaikki eduskuntapuolueet jossain vaiheessa painimaan. Huoli näiden tärkeää työtä tekevien toimijoiden tulevaisuudesta on erittäin suuri varmasti meillä kaikilla.

Edustaja Kankaanniemi nosti mielestäni erittäin hyvän pohdinnan verovähennyksiin liittyen, ja olen siinä mielessä kyllä samaa mieltä, että jos me pystymme voimakkaasti veroasteita laskemaan, niin silloinhan me tullaan todella tilanteeseen, jossa verovähennysten rooli ja merkitys laskevat.

On myös todettava, että tässä lakialoitteessa nimenomaan vain laajennettiin tätä näiden toimijoiden kohdetta vastaamaan nykyistä Veikkauksen tuottojen kohdistumista. En henkilökohtaisesti tykkää puhua Veikkauksen voittorahoista, koska olen edelleen sitä mieltä, että ne ovat kyllä osittain hyvin kyseenalaisella tavalla tehtyjä.

Punkt i protokollet PR 140/2021 rd

Kaiken kaikkiaan ajatus on todellakin se, että kun me näemme jo nyt maailmalta ja Suomestakin valtavan määrän esimerkkejä, missä yksittäiset ihmiset, yksittäiset yritykset ottavat merkittäviä askelia ja kantavat sitä yhteiskuntavastuuta, mitä me päättäjät tykkäämme aina korostaa, niin tällä lakialoitteella on nimenomaan vain tarkoitus antaa lisäpontta ja kannustusta siihen, että me kaikki kannamme tätä Suomen hyvinvointia hieman eteenpäin ja ennen kaikkea teemme sen lasten ja nuorten hyväksi. — Kiitoksia.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till finansutskottet.